

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत केंद्र तसेच राज्य
शासनाच्या पायाभूत सुविधा प्रकल्पांची अंमलबजावणी
करताना जुळवाजुळव अग्रीमाबाबत मार्गदर्शक सूचना

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.९१/नवि-३३

मंत्रालय मुंबई ४०० ०३२
दिनांक २७ मे, २०१६

प्रस्तावना :-

केंद्रशासनाच्या UIDSSMT व UIG मधील पायाभूत सुविधा प्रकल्पांच्या तसेच महाराष्ट्र सुवर्ण यंत्री नगरोत्थान अभियानाच्या आढाव्या दरम्यान तसेच या प्रकल्पांसंदर्भात विधानमंडळात उपस्थित झालेल्या विविध मुद्यांबाबत पूर्वचर्चा व चर्चेच्यावेळी असे निर्दर्शनास आले की काही प्रकल्प राबविताना नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संबंधित कंत्राटदारास जुळवाजुळव अग्रीम (Mobilization Advance) मंजूर करतात. त्यावेळी केंद्रिय सतर्कता आयोगाने घालून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे उल्लंघन करतात. परिणामी अशा जुळवाजुळव अग्रीमाच्या स्वरूपात कंत्राटदारास दिलेले अग्रीम वसूल करणे जिकिरीचे/अशक्यप्राय होते. तसेच, अशा प्रकल्पात केंद्र व राज्य शासन तसेच नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा निधी अडकून पडतो व कंत्राटाचे काम देखिल लांबणीवर पडते. त्यामुळे याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

कंत्राटदारांस जुळवाजुळव अग्रीम (Mobilization Advance) मंजूर करण्याबाबत अद्यावत सूचना केंद्रिय सतर्कता आयोगाने त्यांच्या दिनांक १०.०४.२००७, ०५.०२.२००८ व १७.०२.२०११ च्या परिपत्रकाद्वारे दिलेल्या आहेत. सदर सूचनांचे अवलोकन कले असता त्यामध्ये प्रमुख सूचनाच अशी आहे की जुळवाजुळव अग्रीम हे गरजेप्रमाणे असावे. यावरून ही बाब स्पष्ट होते की, जुळवाजुळव अग्रीम हे बंधनकारक नाही. या परिस्थितीत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत केंद्र तसेच राज्य शासनाच्या पायाभूत सुविधा प्रकल्पांची अंमलबजावणी करताना काढण्यात येणाऱ्या निविदांबाबत खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

(१) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून (महानगरपालिका/ नगरपरिषदा/ नगरपंचायती) काढण्यात येणाऱ्या कोणत्याही स्वरूपाच्या निविदा सूचनांमध्ये जुळवाजुळव अग्रीम (Mobilisation advance) देण्याबाबतची तरतूद यापुढे शक्यतो समाविष्ट करू नये. किंबहुना त्या निविदा सूचनांनुसार करावयाच्या कामात कोणत्याही प्रकरचे जुळवाजुळव अग्रीम अनुज्ञेय राहणार नाही, अशी स्पष्ट तरतूद नमूद करण्यात यावी.

(२) तसेच, निविदा सूचनेत व निविदेच्या अटी शर्तीमध्ये जुळवाजुळव अग्रीमाबाबतची तरतूद नसल्यामुळे अशा कामांसाठी कोणतेही जुळवा जुळव अग्रीम देण्यात येऊ नये.

(३) अत्यंत अपावादात्मक परिस्थितीत जुळवाजुळव अग्रीम कंत्राटदारास देणे आवश्यकच असेल तर अशा परिस्थितीत केंद्रिय सतर्कता आयोगाच्या याबाबतच्या दिनांक १०.०४.२००७, ०५.०२.२००८ व १७.०२.२०११ च्या परिपत्रकाद्वारे दिलेल्या सूचना तसेच यांनंतर दिल्या जाणाऱ्या सूचना तसेच खालील सूचनांचे तंतोतंत पालन करावे.

(अ) जुळवाजुळव अग्रीम देणे बंधनकारक नसून ते गरजेप्रमाणे (Need based) असावे.

(ब) कोणत्याही परिस्थितीत जुळवाजुळव अग्रीम हे बिनव्याजी (Interest Free) असणार नाही. बंधनकारक नाही.

(क) जुळवाजुळव अग्रीमाची वसुली ही कामाच्या प्रगतीशी निगडित न ठेवता कालावधीशी निगडीत ठेवावी. म्हणजेच एखादे काम रखडले तरी ठराविक कालमर्यादेत जुळवा जुळव अग्रीमाची वसूली झाली पाहिजे. यामुळे संबंधित कंत्राटदार काम करीत नसेल किंवा काम संथपणे करीत असेल तरी जुळवाजुळव अग्रीमाची वसूली वेळेतच होईल पर्यायाने जुळवाजुळव अग्रीम म्हणून घेतलेली रक्कम संबंधित कंत्राटदार दुसरीकडे वळविणार नाही.

(ड) जुळवाजुळव अग्रीमाची वसुली करताना फक्त मुद्दलाचीच नव्हे तर व्याजाचीदेखिल वुसली करणे शक्य व्हावे यासाठी असे जुळवाजुळव अग्रीम देताना, अग्रीम रकमेच्या ११० टक्के इतक्या रकमेची फक्त राष्ट्रीयकृत बँकेची बँक गॅरंटी घेण्यात यावी.

(इ) जुळवाजुळव अग्रीम देताना, घेण्यात येणाऱ्या बँक गॅरंटीज हया जेवढे हप्ते असतील त्या प्रत्येक हप्त्याचे मुद्दल व व्याज यासह एका हप्त्यासाठी एक याप्रमाणे घेण्यात याव्यात. यामुळे कोणताही विशिष्ट हप्ता वसूल झाला नाही तर तेवढया हप्त्यापुरती बँक गॅरंटी वटवून त्या हप्त्याची रक्कम वसूल करणे शक्य होईल.

(फ) कोणत्याही परिस्थितीत जुळवाजुळव अग्रीमाच्या हप्त्याची वसुली लांबल्यास त्यावर आकारावयाच्या दंडात्मक व्याजाबाबतची तरतूद निविदा अटींमध्येच समाविष्ट करण्यात यावी.

(ग) एकूण निविदा किंमतीच्या जास्तितजास्त ५ टक्के पेक्षा जास्त रकमेचे जुळवाजुळव अग्रीम कोणत्याही परिस्थितीत देण्यात येऊ नये. तसेच, हे जास्तितजास्त ५ टक्के अग्रीम किमान दोन हप्त्यात द्यावे. थोडक्यात कोणत्याही परिस्थितीत एकावेळी निविदा किंमतीच्या २.५ टक्के पेक्षा जास्त रकमेचे जुळवाजुळव अग्रीम देण्यात येऊ नये. तसेच, पहिल्या हप्त्याची वसूली होईपर्यंत अग्रीमाचा दुसरा हप्ता देण्यात येऊ नये.

(घ) जुळवाजुळव अग्रीमाची रक्कम, त्यावर आकारण्यात येणाऱ्या व्याजाचा दर, वसुलीचे वेळापत्रक व इतर अनुषंगिक तपशील निविदा कागदपत्रात स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावेत.

(च) जुळवाजुळव अग्रीमाच्या रकमेवरील व्याजाचा किमान दर हा त्या त्या वेळचा रिझर्व बँकेचा बेसरेट+३% असा दर ठेवण्यात यावा. असा दर कोणत्याही परिस्थितीत खुल्या बाजारात ज्या दराने कर्ज उपलब्ध होत असेल त्यापेक्षा कोणत्याही परिस्थितीत कमी असणार नाही याचीदेखिल दक्षता घेण्यात यावी.

(छ) या प्रयोजनासाठी बँक गॅरंटीचा नमुना निविदा कागदपत्रातच समाविष्ट करावा व त्याची काटेकोर अंमलबजावणी करण्यात यावी. कंत्राटदराने दिलेली बँक गॅरंटी न चुकता, ती ज्या बँकेने निर्गमित केली असेल त्या बँकेकडून स्वतंत्रपणे व गोपनीयरित्या पडताळून घ्यावी. अशा पडताळणीसाठी ती बँक गॅरंटी कोणत्याही परिस्थितीत संबंधित कंत्राटदार किंवा त्याच्याशी संबंधित कोणाही व्यक्तीमार्फत पाठवू नये.

(ज) जेव्हा असे जुळवाजुळव अग्रीम प्रकल्पाची सामग्री खरेदी करण्यासाठी दिले असेल तेव्हा त्याचा विमा व तारण संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या नावे घेण्यात यावे.

(झ) जुळवाजुळव अग्रीम दिल्यांनतर त्याच्या विनियोग कशासाठी केला याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र संबंधित कंत्राटदाराकडून घेण्यात यावे.

२. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१६०५२७१४५९०३५२२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(पां. जो. जाधव)

सह सचिव

नगर विकास विभाग

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
- २) मा. राज्यमंत्री (नवि) यांचे खाजगी सचिव

- ३) उप सचिव, मुख्य सचिव यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई.
- ८) महालेखाकार (लेखा व अनुज्ञेयता) -१, मुंबई.
- ९) महालेखाकार (लेखा व अनुज्ञेयता) -२, नागपूर.
- १०) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
- ११) अधिदान व लेखा अधिकारी (फोर्ट), मुंबई.
- १२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र अर्बन इन्फ्रास्ट्रक्चर फंड ट्रस्टी कंपनी लिमिटेड
- १३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र अर्बन इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपमेंट कंपनी लिमिटेड
- १४) सर्व विभागीय आयुक्त
- १५) सर्व जिल्हाधिकारी
- १६) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई.
- १७) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र नागरी विकास अभियान संचालनालय, मुंबई
- १८) आयुक्त, सर्व महानगरपालिका
- १९) मुख्याधिकारी सर्व नगरपरिषदा
- २०) मुख्याधिकारी सर्व नगर पंचायती
- २१) निवड नस्ती (नवि-३३)